



gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četrt leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 22. maja 1867. ~

Gospodarske stvari.

Zakaj gre kmetijstvo zmirom bolj rakovo pot?

Ako hoče bolnik, da se svoje bolezni srečno ozdravi, mora izvedenemu zdravniku svojo bolezen na tanko razodeti: kako je bolezen dobil, kje je bolan, kaj ga najbolj boli, in v kateri dobi je že bolezen njegova. Nasproti pa tudi, ako zdravnik bolezni prav ne spozná in vzrokov njenih ne odstrani, mu vsa zdravila ne bojo pomagala nič.

Ravno taka je pri kmetijstvu. Dokler se presilni davki ne znižajo, da vendar kaj prida pridelkov ne ostane gospodarju za druge potrebe, so vsi drugi sveti zastonj. Od tod izvira največ, da hira kmetijstvo, kakor drevesce, ko ga črv spodjeda, tako dolgo, da vsahne. Imej še tako dobrega konja, če ga preobložiš, videl boš, da ne more peljati. Resnico tega nam spričuje skušnja.

Naj je letina le nekoliko slaba, že si kmet toliko ne pridela, da bi mogel sebe in svojo družino pošteno preživiti in s potrebno obleko preskrbeti. Prašajte le ljubljanske magazinarje in druge trgovce, koliko žita kmetom prodajo za potrebni živež, ubogi kmet pa mora ravno toliko zemljiščinega davka na leto plačevati.

Davkom se morejo tudi prištevati predolge pravde. „Kdor v pravdo sili, temu se denar ne smili“ — je star pregovor. Ni pa vselej tako, da je pravdar pravde sam kriv; včasih se mora človek za pravično reč potegniti, in dostikrat se primeri, da je več stroškov, kakor je stvar vredna, za katero se vleče; ravno taka je pri iztirjevanji kacega dolga; ako je glavnicca majhna, mora dolžnik posojevalcu toliko stroškov plačati, kolikor je dolgá. Gotovo je, da so pravde že marsikterega na beraško palico spravile. Živa potreba je tedaj, da bi se sodniške obravnave saj na krajši poti izvrševale.

Raba nemškega jezika v uradnih je tudi na škodo kmetu, ki tega jezika ne razume zato, ker ni domač. Ali mislite res, da to ni noben davek, ko se kmetu v tujem jeziku izdelujejo in na dom pošiljajo pisma, katerih ne razume? Koliko časa kmet s tem zamudi, da more včasih po več ur dalje iti nemškega tolmača iskat, da mu za plačilo ali za bokal vina pismo prebere, pa kolikrat se zgodi, da še celó napak!

Predraga sol je velika nadloga gospodarstvu. Saj je vsegamogočni Bog 3 dele zemlje morja vstvaril; ni se bati, da bi ga zmanjkalo, toraj tudi soli ne, ki se iz njega dela. In vendar je draga, ker se mora za eno družino na leto in dan po 7 gold. izdati.

Res je, da se razun poljskega pridelka tudi vsako leto nekaj za živino strži; al vendar ne toliko, da bi se mogla truma davkov in družih težav poravnati. Da

je to res, lahko vidimo, ako pogledamo v izročevalna (čezdajanska) pisma. Sinu ali hčeri se toliko na hrbet naloži, da komaj nosi. Pogledimo tudi v zemljiščine knjige, pa bomo videli številke, kako po papirji plešejo, da se bomo vstrašili. Naj povedó kantonske gosposke, s kakošno težavo da se davki iztirjujejo.

Vse to nam priča, da je kmet preobložen, da trpi kakor duša v vicah, pričakovaje boljših časov.

Ne bojo pa nas izveličale postave za ponočno stražo, ne prepoved, da se ne sme ponoči proso meti in lan tretji, ne postava zastran poljskih čuvajev in več takih. Ne rečem, da ne bi bile dane iz dobrega namena in da ne bi bile koristne tu in tam; al vse to zdí se mi, kakor da bi gospodar drevo škropil, ko vsahnuje, misleč, da mu bode s tem pomagal, pa ne pogleda na korenino njegovo, ki na skali stoji in ne dobí redilnega soka. Tudi kmetijstvu se mora pri korenini pomagati, potem bojo izdale druge postave tudi veliko več, in kmetje sami bojo opustili marsiktero nerodnost in nemarnost, v katero jih zapelje revščina in obup, in se z veseljem potem poprijeli mnogih koristnih naprav, kakor so asekuracije pred škodo ognja, toče itd.

M. Ilovar.

Občni zbor kmetijske družbe v Ljubljani.

(Dalje.)

Drugi predmet zborov je bila prenarodba dozdanih pravil (statut) družbenih.

Poročal je o tem družbeni tajnik dr. Jan. Bleiweis. Željo, da se nekako spremenijo pravila, je prvi sprožil g. Ludevik Dimic, gozdnarski oskrbnik v Kranjski gori, ker je v občnem zboru l. 1865. povdarjal potrebo, da bi se kmetijska družba kaj več ozirala na gozdnarstvo. Ta občni zbor je izvolil odsek v gozdnarstvu izvedenih mož, da osnuje načrt novih pravil. V občnem zboru 1866. leta, ko mu je gosp. Dimic poročal o tem novem načrtu, se je pa po predlogu gosp. Dežmanovem priznala še druga potreba, namreč ta, da se dozdanja pravila ne prenarodé samo le gledé na gozdnarstvo, temuč da se prestvariyo še v družih rečéh po potrebah sedanjega časa. Izvoljen je bil po tem še drug odsek, ki naj se loti zaželenega predelovanja. Gosp. vitez Gutmansthal osnuje načrt, omejnjeni odsek in glavni odbor družbe kmetijske to vrlo dobro izdelano osnovo pretresejo, in kar sta oba ta odbora skupaj sklenila, podalo se je natisnjeno že 14 dni pred zborom vsem udom v prevdarek. Danes je šlo za sklep novih pravil po občnem zboru, ki edini ima pravico predelavati statute. Ko je dr. Bleiweis zboru vse to razložil, nasvetuje konečno, da naj se ne beró vsi razdelki (§.), katerih je 38, ker to bi bilo sila zamudno, ampak komur ni kak §. všeč, ta naj se oglasi,